

HORTOBÁGYI HÍRADÓ

KARÁCSONYI KÜLÖNSZÁMA

2011. december • XIV. évfolyam

A karácsony története

Amióta az emberiség földműveléssel, állattartással foglalkozik, a napfénynek, a meleg tavaszi és nyári hónapoknak óriási szerepük van az emberi társadalmak életében. Az emberek táplálékukat a meleg időszakokban tudták megtermelni, ilyenkor bőség és jólét jellemezte a közösség életét, szemben a hideg téli napokkal, amikor az éhezés, a hideg és a sötét kerítette hatalmába az embereket.

Érthető tehát, ha az ókori népek hálaadó, köszöntő rítusokkal ünnepelték a téli napfordulót, amely időponttól kezdve a nappalok egyre hosszabbodnak, átvitt értelemben a fény győzedelmeskedik a sötét éjszaka felett. Ezeknek a rítusoknak az is a szerepük volt, hogy az elcsigázott emberekbe reménységet, hitet öntsének, hogy könnyebben viseljék azt az időt, ami a tavasz beköszöntéig hátravan.

Az ókori Rómában a december 17-24. közötti időszakban tartották a Szaturnália ünepeket. Szaturnusz a földművelés, a paraszti munkák istene a római hitvilágban. Az emberek nagy lakomákkal, ivászatokkal, tánccal, zenével ünnepelték Szaturnuszt, szokásban volt a szolgák megajándékozása, és bizonyos munkák tiltva voltak. A házakat örökzöld borostyánágakkal díszítették. A naptárreformig a Római Birodalomban az új év kezdete is ekkorra esett.

Egy római almanach szerint már Kr. u. 336-ban megünnepelték Rómában a kará-

csonyt. A Római Birodalom keleti részén azonban január 6-án emlékeztek meg arról, hogy Isten megjelent Jézus születésekor és megkeresztelésekor, Jeruzsálemben pedig csak a születést ünnepelték. A IV. század során a legtöbb keleti egyház átvette Jézus születésének ünnepét a december 25-i dátumot.

Az ellenállás Jeruzsálemben tartott a legtovább, de végül ott is elfogadták az új idő-

pontot. Az örmény egyház azonban a mai napig ragaszkodik a január 6-i karácsonyhoz. Miután keleten is december 25-én rögzült a karácsony, Jézus keresztelésére január 6-án emlékeztek. Nyugaton viszont ezen a napon ünnepelték a háromkirályokat, akik felkeresték a gyermek Jézust.

A karácsonnyal összekapcsolódó hagyományok így többféle forrásból erednek. A római világban a Saturnalia (dec. 17.) a vidámság és az ajándékozás napja volt. December 25-ét az iráni isten, Mithra születésnapjának is tartották, akit az Igazságosság Napjának neveztek. Ezekhez a szokásokhoz járultak a germánok és kelták téli napfordulóhoz kapcsolódó rítusai, amikor a teuton törzsek behatoltak Galliába, Britanniába és Közép-Európába.

A mai értelemben vett, keresztény karácsonyról a IV. század óta emlékezünk meg. December 25-e Jézus születésnapja, az előző este karácsony bőjtje vagy Szenteste, 26-a pedig az ünnep második napja.

Karácsony napjával egy újabb ünnepi szakasz veszi kezdetét, a karácsonyi tizenketted, mely 12 napig, január 6-ig, vízkereszt napjáig tart. Ez a nap egyben a vizek megszentelésének és Jézus megkeresztelésének ünnepe is. Vannak országok (pl.: Spanyolország), ahol e napot a háromkirályok napjának nevezik, és nagyobb ünnep, mint maga a karácsony.

Köszöntő

Hortobágy Község Önkormányzatának Képviselő-testülete és a Polgármesteri Hivatal dolgozói nevében településünk valamennyi polgára számára **Aldott Békés Karácsonyt és Sikerekben Gazdag Boldog Új Évet Kívánok!**

Vincze Andrásné polgármester

Karácsony igazi mondanivalója a remény. Ez a remény egy gyermek születésével vált elérhetővé a világ számára. Jézus világra jöttével Isten újra megértősített bennünket afelől, hogy értelme van az életnek. Magyar nyelvünknek nincsen olyan finom árnyalata, megkülönböztetése az *élet* szóra, mint a Biblia eredeti nyelvében, a görögben. A görög nyelv két fogalmat használ a mi élet szavunkra: az egyik a *bios*, ami a biológiai életet jelenti, a létezés, s a lét fenntartásához kapcsolódó tevékenységeket (mint pl. az evés, ivás, alvás). A másik szó a *zoe*, ami ugyanúgy életet jelent, viszont egy magasabb rendű életről beszél. Azt az életet, amiért érdemes embernek lenni, hogy ne csak biológiailag éljünk. Isten azért adta az első karácsonykor az Ő Fiát, Jézust, hogy éljünk Őáltala. Hogy a biológiai életünk, ami születésünktől halálunkig leperreg, ne csak vegetálás legyen, ne csak pusztá földi létfenntartás, hanem minőségi élet Jézusban, és Jézus által. És Jézus azt is megígérte, hogy ha a

Érdemes élni!

bios életünk véget is ér, a *zoe* életünk soha.

Sokan talán úgy gondolkodnak ezzel kapcsolatban, hogy: „Na és? Mit kezdjek én ezzel? Vagy igaz ez az egész, vagy nem. Vannak valóságosabb és aktuálisabb problémái a mindennapoknak, amelyeket meg kell oldani.” Igaz, minden napnak megvan a maga baja, de bizony jönnek olyan pillanatok az életben, amikor ez a bizonytalannak és távolinak tűnő *zoe* egyszer csak nagyon is óhajtottá válik. Mert vannak olyan idők, amikor minden ember fejében megfordul: az élet több kell, hogy legyen, mint pusztá lét, és valahogy valamiképpen kell, hogy folytatása legyen... Lehet, egy nagy csalódás után éreznek így sokan, egy próbatétel alatt, vagy a halállal

szembe találkozáskor. Kell a vigasz, a remény, kell a megnyugvás nekünk. Belénk van vésve – teremtettségi mivoltunknál fogva – kitörölhetetlenül, hogy több az Élet.

Jézus azért jött, hogy elmondja: Őbenne van ez a több. Ezért adhatunk hálát minden karácsonykor. Jézus emberi testet öltésének az ünnepén ezt az Életet köszönhetjük meg. Isten felbecsülhetetlen ajándéka ez számunkra. Ezért nem kell fizetni, nem kell érte hitelt felvenni, hogy a miénk lehessen. Csak el kell tudni fogadni Istentől. És viselhetővé,

emberibbé, értelmessé, boldoggá lesz ez a földi életet, s lesz igaz reménysége az embernek ezen túlra is.

Vannak, akik azt mondják: „Én már sosem lehetek igazán

boldog! Itt állok életem romjai között, úgy érzem, nincs jövőm, a múltam elveszett, a kapcsolataim meghidegültek, egyedül érzem magam, nincs már mellettem az, aki eddig nagyon fontos volt számomra. Rajtam már semmi és senki sem tud segíteni!” Nekik is szól az új Élet örömhíre. Lehet továbbra is egyedül küzdesz, aki haragszik rád, továbbra is haragszik, és neked a romok között kell továbbra is élned. Lehet a külső körülményeid karácsonykor és karácsony után sem változnak meg, és minden marad a régiben. De te változhatsz! Te odabízhatod a terheid nagy részét Jézusra, te megtanulhatsz újra mosolyogni Jézussal, te képes lehetsz meglátni azt a rövid távú és hosszú távú célt amiért/akiért továbbra is érdemes élned. Jézus adhat neked új életszemléletet, új Életet. **Jézusért, és Jézussal érdemes élni!** Nagy örömhíre ez karácsonynak! Legyen ott ez az öröm minél több szívben, családban, emberi közösségekben!

Baloghné Hajdú Krisztina
református lelkész

A pásztorok kortársai lehetünk

Isten fiának, a világ Megváltójának, a mi testvérünknek születésnapját ünnepeljük. Közel kétezer éve minden szentmiseáldozatban a keresztaáldozat mellett Jézus születését is ünnepeljük, mert a miséző pap szavaira, amit a II. vatikáni zsinat az eukarisztia alapítása elbeszélésének nevez, Jézus közénk jön a fehér ostya színei alá rejtőzve. Most, az év végén-kezdetén, illő, hogy nagyobb ráfigyeléssel kapcsolódjunk bele a kereszténység legnagyobb misztériumába. A Jézus születését ünneplő pásztorok kortársai lehetünk, ha nemcsak külső jelenlétünkkel, de lélekben is bekapcsolódunk a karácsonyi igeliturgiákba.

A *Dicsőség a mennyben az Istennek...* a pásztoroknak az örömhírt közlő angyalok énekét hozza el számunkra. Bennünket is imáadásra hívnak az áldozati liturgiában megjelenő Jézus elé. Kétezer évvel ezelőtt csak némelyeknek adatott meg az a nagy kegyelem, hogy a megtestesült Ige közelébe kerüljenek. A zsidók által lenézett és utolsóknak tartott pásztorokkal közölte az égi hírnök, hogy Isten földre szállt. De ugyanakkor a messiási Keletről jött tudós királyok képviselték a távoli nemzetek népeit is, mintegy előre vetítve Jézus későbbi mondását, miszerint a zsidó népen kívül más juhait is vannak, akikhez ugyanúgy szólt a küldetése mint a választott néphez. A két — igaz, kis számú — csoport betlehemi jelenléte előre jelezte, hogy minden megszületett embernek az emberi testet magára vevő Istenfiánál van a helye. Előbb vagy utóbb mindenkinek találkoznia kell a kisdéd Jézussal. Számunkra óriási előnyt és többletet jelent, hogy keresz-

ténységünk révén nem ismeretlenek előttünk a megváltás eseményei. De nekünk, különös ajándék, hogy megérthettük, és lehetőségünk van a kereszténység megalapítójának, Jézus Krisztusnak születésnapját ünnepelni.

Ez az ünnep nagy kihívás is számunkra. Kétezer évvel ezelőtt azon a bizonyos éjszakan földre szállt a szeretet. Földre szállt az az erő, amely egyedül képes összefogni a különféle nyelvű, bőrszínű és vallásfelekezeti embereket. Ahogy a jászol közelében megfértek egymás mellett az igazhitű zsidó pásztorok a pogány világból érkező bölcsekkel, ugyanúgy a mi kötelességünk, hogy karácsony ajándékát legalább lélekben együtt ünnepeljük a földkerekség minden emberével. Mert közülünk senki nem mondhatja el, hogy — saját erejéből — valamicskével is különb bármelyik más embertársánál. Istennél mindnyájan egyenlő mértékben értékesek vagyunk. Isten minden emberért küldte az ő Fiát. A betlehemi kisdéd minden embert vár és vonz a szegényes istállóba. Ha komolyan átérezzük az evangélium üzenetét, akkor nem eshet nehezünkre testvérnek nevezni a nincstelen koldust, a más nyelvet beszélő, vagy a miénktől eltérő bőrszínű embertársainkat. Isten magára vette a mi emberi testünket. Nem királyi palotát választott — habár megtehetné volna —, hogy a világra jöjjön.

A legelhagyottabb, a legszegényebb, s az ott lévő állatoktól büzlő barlangban látta meg a napvilágot, hogy földrelépésének első pillanatában megtanítsa nekünk: ezen a mulandó sárgolyón a legfontosabb a szeretet. Halála

előtt szeretetének legnagyobb jeleként rendelte a szentmisét, az eukarisztiát, hogy állandóan köztünk maradjon, nemcsak szavai, tanítása által az igeliturgiában, hanem valóságosan is a hófehér ostyában. Tudta azt, hogy a történelem folyamán sokszor meggyalázzák a kenyér színe alatt, de ettől sem riadt vissza, nem választott más formát. Vállalta az emberek gonoszságából származó gyalázkodást, a sok méltatlan áldozást, mert nagyon szeretett minket. S mi, büszke keresztények, nagyon sokszor képtelenek vagyunk elfogadni a másképp gondolkodó „testvéreinket” még akkor is, ha ők is a jó célt akarják szolgálni, de nem a mi elképzelésünk szerint. Vegyük fontolóra az év kezdetén, miként állunk a szeretettel. A szeretet ünnepe csak akkor ünnep, ha Krisztusban, Krisztus által kihat a mindennapi életünkre. Krisztus nélkül a szeretet csak biznissz. Ha az ünnepek elmúltával visszazökkenünk a régi kerékvágásunkba, akkor nem is volt karácsonyunk, hanem csak egy jó alkalom az eszem-izsomra. Lélekben térdelünk a pásztorokkal és a napkeleti bölcsekkel együtt a betlehemi jászol elé, s kérjük a szentmiséken valóságosan megjelenő Jézust, oltsa belénk az igazi és őszinte szeretetet.

Úgy lépünk át az újév küszöbét, hogy minden nap és minden tettünkkel, akaratainkkal szeretni akarunk, s a pásztorokkal és a bölcsekkel együtt vigyük magunkkal mindenki számára az örömhírt, hogy Isten földre szállt és itt maradt közöttünk.

Kocsis Gábor plébános

A Hortobágyi Madonna

Éjféli mise 1952-ben a Borsósi táborban

A Hortobágyi Madonna története nem legenda. Annál több, átélte valóság.

Szelíd komolyságú finom arca nyugodt harmóniát sugároz. Néha mintha mosolyogna is, karjában gyermeke lágyan simul hozzá. Úgy néznek reánk mindketten, hogy szívünkbe nyugalom lopózik.

Biztató tekintetük néhány nemzedéken keresztül egy magyar polgári család csendes otthonának volt megszokott díszé, míg egyszer betört vadul e csendbe a történelem kíméletlen vihára. 1952. június 25-ét írtuk ekkor. Hortobágyon már két éve álltak azok a táborok, melyekről nem tud a lakosság, mélyen bent a pusztában. Juhakolokban, istállóknak családok ezrei bezsúfolva fegyveres rendőri őrizet mellett. Ezen az 1952-es júniusi napon Miskolc városára csapott le a terror éjnek idején. A megrémült családok gépfegyverek között hordták teherautókba kis holmijukat s nem tudták, mit hoz a következő óra.

A Madonna is teherautóba került, onnan lezárt marhavagonba, végül megérkezett Hortobágy-Borsós zárt táborába. – Az emlékek már elhalványultak, azonban ma is élesen él bennem a kép, amikor otthonunk kerti kapujától a teherautóig cipekedtem a rajtam vigyorgó ávos legények között. Úgy éreztem, a Madonnánkat meg kell mentenünk. Tizennyolc éves álmodozó diáklány voltam ekkor.

Első tömegszállásunkon, a háromszáz fős nagyhodályban alig lehetett a képet épségben megőrizni. Ez a nagyhodály ma „Madárkórház és Múzeum”, a Borsósi 1. sz. Tábor egykori színhele. Csoda, hogy ezt az időszakot a kép átvészelte. Majd az őszi átköltöztetésnél a család a Borsósi 2. sz. Táborba került, ahol a nagyhodály – ma Restaurant-melleti cselédházak egyik kamráját kapta, tyúkólnak használták azelőtt.

A négytagú család két-két emeletes vaságya mellett még befért egy öreg varrógép, felette a falon a Madonna.

Az ezerfős táborban három katolikus pap volt velünk. Titokban néha miséztek, mint a katakombákban régen. Az ajtóknál vigyáztuk, nem jön-e az ügyeletes rendőr. Kicsi kenyérkockák színében jött hozzánk az Úr Jézus nagy ritkán, hiszen sokszor vasárnap is hajtottak dolgozni. A perzselő nyár után ki kellett bírjuk a feneketlen sarat, a kiszolgáltatottságot, s a belénk fészkelődött reménytelenséget, hogy innen nincs szabadulás.

Közeledett a KARÁCSONY. Megkaptuk a hazai csomagokat, a ritkán engedélyezett életmentő utánpótlást. Az orvosok, élelmiszer közé ezúttal fenyőgallyak is kerültek. Reggel futótűzként terjedt a hír: a rendőrség engedélyezi az éjféli misét a nagyhodály középső, un. Iskolatermében. A reménytelenséget, letargiát mintha szél fújta volna el, mindannyian nagy izgalomban kezdtük a készülődést. Sokszáz család csomagjából a sok kicsi fenyőgally ünnepi, fenyővel dúsan díszített oltárt varázsolt mindannyiunk Madonnája köré. A kopott szűrke terem díszes római bazilikává változott számunkra. Két papunk misézett. A harmadik, a kedves öreg Deák páter, egykori tábori lelkész már nem tudott járni. A terem zsúfolásig megtelt, az ügyeletes rendőr csak nézte, hallgatta, majd csendben kifordult.

Fél éves rémálom után – hisz rémálom volt ez a kényszermunkatábor – felcsendültek a karácsonyi énekek. A magasan lebegő Madonna kép fénykószorúval keretezve elvarázsolt színünket, a többszáz rabszolgasorsra ítélt család szívét, felengedett a fásult reménytelenség.

Volt-e csengő, volt-e orgonaszó?

Bizony nem volt, nem is lehetett. De szívünkben zengett a Mennyből az angyal azon a hortobágyi éjféli misén 1952. december 24-én. Fel nagy örömrre... Dicsőség... Mindenki énekelt, mindenkinek folytak a könnyei, az ezer fős borsósi tábor foglyai mint egy nagy

A BORSÓSI TÁBOR ADOMÁNYA

család, akkor vált igazán eggyé a sorsközösségben. Ennek az éjféli misének az emléke szinte mindannyiunkban él fél évszázad múltán is.

Mi történt a Madonnával?

1953. szeptemberében szabadultunk földönfutóként. Albérletből albérletbe vándorolt a család, évekig még Miskolcra sem mehettünk vissza lakni. A Madonna vándorolt velünk falusi szoba-konyhából városi mosókonyha lakásba. Évtized múltán sikerült újra otthont teremtenünk, s Ő ismét régi fényében érvényesült. De Ő sem felejté a hortobágyi kamrárt, ahol a kopott varrógépet szent oltárrá varázsolt és egy bűvös éjjelen mindannyiunkat megvigasztalt. Titkát őrzi, a szent Édesanyák titkát, akiknek mosolyából erőt meríthetünk életünk végéig.

A Madonna történelmi évtizedeken keresztül így maradt velünk sorsközösségben. Most visszatér oda, ahol annyi hívó családot vigasztalt meg egykoron reménytelen, nehéz sorsukban. A csoda az, hogy túlélte mindezt, s szívünkben nem tudták kiirtani a hit derűjét.

Hálátelt szívvel köszönjük mindannyian a Hortobágyi Madonna segítségét.

W. B. Zs.

egykori hortobágyi fiatal
2005. karácsonyán

Karácsonyi böjt

Az ünnep előtti előkészületek utolsó napja a katolikusoknál Viola napja, azaz karácsony világija, ami egyúttal böjt is volt. Régen a reformátusoknál ez karácsony szombatja. Ezen a napon mindent zsír nélkül készítettek. A napi étkezéseknek, különösen a vacsoráknak megvoltak a hagyományos ételei. Hajdúdorogon ezen a napon mindenki nudlit evett, a megterített asztalra búzát és kukoricát szórtak, amit a vacsora után a tyúkokkal és a disznókkal etettek meg.

A káptalani majorokban a hagyományos böjti étel a mákos guba volt. A margitási pásztorok

adtak belőle macskának, kutyának, tehénnek, disznónak, birkának és lónak, hogy „azokat ne érje semmi rossz, mert az a guba Jézusé volt.” A vacsora maradékát nem dobták ki, hanem az állatok eledelébe keverték.

Az egyekiek karácsony böjtjén meggyciberét (aszalt meggyből főzött leves) és mézes gubát ettek. „Hogy édes legyen Kisjézuska szerelme” – magyarázzák az öregek.

A szoboszlai nép diós, mákos és üres kalácsot vacsorált. Az újvárosiak meg gubás sült tésztát és bélest ettek karácsony esti böjtjén.

A karácsonyi morzsát helyenként nagy becsben tartotta a katolikus lakosság, mert annak gyógyító erőt tulajdonítottak. Az ételt, és így a morzsáját maga a nap, Jézus születése napja szentelte meg.

A margitási juhászcsaládok a konyhájukban szenteste szalmában és szénában játszották gyerekeiket annak emlékére, hogy az Úrjézus jászolban született. Az éjféli mise után a szalmát és a szénát, a karácsonyi morzához hasonlóan a jószágokkal etették fel, hogy azokat óvja a betegségtől.

(gz)

Készítsünk otthon szaloncukrot!

A bolti szaloncukor kicsit olyan, mint a csokimikulás: szezonális nagyüzemi mennyiségben készül, és inkább nem szeretnénk tudni, mi van benne... Viszont **nyugodtan beillesztheted a karácsonyi készülődésbe a szaloncukor-készítést, hiszen nem olyan nagy ördöngösség, az eredmény viszont annál nagyobb gyönyörűség.** Jól mutat a fán, mert olyan papírba csomagoltad, ami igazán tetszik, vendégváráskor mindenkit lenyűgözhetsz vele, és ajándéknak is igazán szép meglepetés.

1. Szaloncukor alaprecept

Forralj fel fél kiló cukrot két dl vízzel, és folyamatosan kevergetve addig főzd, míg a massa hólyagos és átlátszó nem lesz. A hideg vízben lehűtött ujjaid közé csipentett masszának 2-3 centit kell nyúlnia, mielőtt elszakad, akkor kész. Ha többféle szaloncukrot szeretnél készíteni, oszd szét a masszát keverőtálakban. **A citromoshoz csavard bele egy citrom levét, a felhasználó víz mennyiségét viszont arányosan csökkentsd. A diósba vagy mogyorósba keverj tíz deka finomra darált diót vagy mogyorót.** Finom szaloncukrokat készíthetsz pár csepp citromlével lazított gyümölcslekvár, vaníliás cukor, vagy aromák hozzáadásával is.

Ha jól elkeverted, egy kicsit melegítsd fel, hogy kenhető legyen, és hideg tálcán simítsd el 1,5-2 cm vastagságban. **Amikor megdermedt a cukor és már vágható, akkor vizes késsel vágd kis téglalap vagy kocka formákra, de akár golyókat is készíthetsz belőle.** Hempergesd kakaóba, kókuszreszelékbe, csokireszelékbe, vagy vond be csokoládéval, de natúrán hagyva is menyei. (Forrás: www.kiskegyed.hu)

A karácsonyi böjtölés az éjféli miséig tartott. A nép alig várta már, hogy a miséből hazatérve a már jó előre elkészített ételeket elővegye, és a böjtölés után végre jóllakjon. A Hortobágy környéki falvakban a leggyakoribb mise utáni hagyományos étel a töltött káposzta volt, ez jelentette a nagy vacsorát. Ezt már jóval előbb

Böjt után

elkészítették nagy fazekakban vagy kemencés edényekben.

A margitásiak a töltött káposzta mellé birkapörköltöt is készítettek, az őrsiek pedig kocsonyát, de legtöbb helyen karácsony előtt vagy napján disznót is vágtak. Az éjféli mise után kisütött és

elfogyasztott hurkát, kolbászt nevezték az egyekiek és dorogiak angyalhurkának, angyalkolbásznak is. Addig nem is lehetett más húsfélét enni, amíg ebből nem fogyasztottak.

A hajdúsági református pásztorok karácsonykor disznótóri ételeket ettek: hurkát, kolbászt és disznósajtot. A böszörményi pásztorok között fontos érték-mérő volt, hogy a számadók karácsonykor hány disznót vágtak.

Füreden és környékén karácsony másnapján sült tököket kellett enni, hogy az új évben bőven legyen pénzük. Ez is mutatja, hogy az évkezdő és karácsonyi szokások, hiedelmek a téli ünnepkörre szét húzódtak és elegyedtek.

(gz)

Adventi naptár története

A mindenki által jól ismert adventi naptár kitalálóját egy Németországban élő édesanya volt 1900-as években.

Az ötletet a kisfia, Gerhard adta, aki minden nap azt kérdezte tőle, még hány nap van karácsonyig?

Az anyuka a türelmetlen gyermeknek 24 darab, kétszárnyú ablakokat vágott egy kartonra, egy másik papírlapra minden ablak elé helyezett egy cukorkát. A kisfiú minden nap kinyithatott egy cukorkát rejtő ablakot, a napról napra kevesebb meglepetés jelezte neki, hogy nem sokat kell aludnia a Jézuska érkezéséig. Gerhard idő múlásával felnőtte válva üzleti vállalkozásba kezdett, az édesanyja ötlete alapján adventi naptárak gyártásba kezdett. Az első csokoládét rejtő adventi naptárnak nagy sikere lett, azóta is folyamatosan készítenek adventi naptárakat a gyerekek számára, megédesítve a várakozás időszakát.

Iskolai Téli Vásár

Intézményünkben már hagyomány, hogy decemberben „Téli vásárt” rendezünk. Ezt a hagyományt a diákönkormányzat teremtette meg, a mindenkori 6. osztályosok a felelősök a terem berendezéséért, az elpakolásért. 2011. december 13-án, Luca

napján 14 órától 16 óráig, az iskolánk ebédlője hangos volt az árusoktól és a vásárlóktól. Ehettünk finom süteményeket, válogathattunk saját készítésű ékszerekben, telefontartókban, tolltartókban, a megunt játékok is új gazdákra leltek. A vásárlásban megszomjazottak még üdítőt is ihattak.

Felelős tanárok: Sáriné Pócsik Valéria diáksegítő tanár, Katona Lászlóné 6. osztályos osztályfőnök.

Adventi vásár a Faluházban

2011. december 17-én, hagyományainkhoz híven idén is megrendezésre került az Adventi vásár a Faluházban. Kora reggeltől a parkolóban fenyőfa árus várta az érdeklődőket, 8 órától pedig az árusok portékáinak széles kínálatából válogathattunk, ahol a kézzel készített tárgyak, díszek is csalogatták a vásárlókat. A délelőtti folyamán a gyermekeket játszóház fogadta, készíthettek karácsonyi díszeket, valamint mézeskalácsot süthettek. A délutánt a hortobágyi óvodások Betlehemes mősora, a Gézengúzok

Bábcsoport előadása, valamint Peti Bohóc gyermekmősora tette hangulatossá. Az adventi vásár napja meghittén, kellemesen telt, jó érzés, hogy békében, szeretetben együtt tölthettünk egy napot, a nagy rohanásban megállhattunk egy percre, és egymásra figyelhettünk. Köszönetet mondunk a rendezvény valamennyi szervezőjének, támogatójának és közreműködőjének!

Az évvel kapcsolatos események képei a www.hortobagy.hu weboldalon a Galériában fülön csíphetők.

A Hortobágy környékén sokáig élt a hagyomány, miszerint a cselédek, béresek és a pásztorok gazdáikat karácsonykor megköszöntötték. Különösen akkor, ha a gazduramnak még névnapja is volt. Az András, Ferenc, János, István névnapok okán bizony sokszor elkezdtek már a beszorulást követő napokban s jóval karácsony után vagy csak újévkor fejezték be.

Margitán a fiatalabb pásztorok keresték fel az idősebbeket és egymást is karácsonyt köszönteni. Karcagon a nyájjuhászok kívántak a gazdáknak boldog ünne-

Pásztorköszöntés

pet, akik ezért a pásztorokat bőségesen megvendégelték. Böszörményben karácsony reggelén keresték fel a pásztorok a számadóikat boldogabb, szebb jövőt és boldog karácsonyt kívánva.

Kunmadarason a pásztorok kántálással köszöntötték a nagygazdákat. Hat fiatal botos pásztor és bojtár járta a gazdaházakat és kántálták Az Istennek szent angyala kezdetű éneket.

Nagyivánban és Tiszaörsön is a nagygazdákat látogatták a fiatal botos pásztorok, ahol itallal és étellel várták őket.

(gz)

Nagyapánk ott ült szokott helyén a kandalló mellett, s olykor egy-egy bükkfahasábot vetett a sziporkázó tűzre. A szüzdohány füstje kék felhőbe burkolta pipázó alakját ott a nagyszoba végiben, s ezüstös szakállán olykor megcsillant a láng.

Mi gyermekek a mennyezetig érő, gyertyafényben izzó karácsonyfa körül álltunk elfogódottan és izgalomtól elmeredt szemmel, és sóvár pillantásokat vetve a karácsonyfa alatt fölhalmozott ajándékokra, hűségesen elénekeltük a Mennyből az angyal összes verseit. Ének után apám fölolvasta a betlehem-i csillag történetét a Bibliából, elmondtuk közösen a karácsonyi imádságot, s azzal nekiestünk a játékoknak, akár karámba szorított birkanyájnak az éhes farkascorda.

Kis idő múltával nagyapánk megszólalt ott a kandalló mellett a maga érdes vénemberhangján:

– Aztán tudjátok-e – kérdezte –, hogy miképpen keletkezett tulajdonképpen a karácsony?

– Akkor született a Jézus Krisztus – felelte Margit húgom okosan új babaháza előtt térdepelve, s nagyapánk bólintott rá.

– Ez igaz – mondta –, mert hogy ő volt az Úristen legna-

Wass Albert: Karácsonyi mese

gyobb karácsonyi ajándéka az emberi világ számára. De maga a karácsony már régen megvolt akkor. Ha ideültök mellém a tűzhöz, elmondom, hogyan keletkezett.

Köréje gyűltünk a szőnyegre, mindegyikünk valami új játékot cipelve magával, s figyelmesen lestük a száját, mert nagyapánk nagyon szép és érdekes meséket tudott ám.

– Hát az úgy volt – kezdte el, miután nagyot szippantott a pipájából –, hogy réges-régen, amikor Noé apánk unokái megépítették volt a Babel tornyát, s annak ledőlte után nem tudták megérteni egymást többé, mert az önzés összezavarta a nyelvüket, az irigység és az elfogultság egyre jobban és jobban kezdett elhatalmasodni ezen a földön. Aki nem volt olyan ügyes, mint a szomszédja, azt ölte az irigység, hogy a másiknak szebb háza van. Aki rest volt megművelni a földjét, az irigyelte azt, akinek szebb búzája termett, s mikor az irigykedés már igen-igen elhatalmasodott az embereken, akkor megszületett benne a gonoszság. A rest lopni kezdett, a tolvaj gyilkolni, s a kéregető rágyújtotta jötevőjére a házat. Addig-

addig, hogy egy napon aztán az Úristen odafönt az égben megsokallotta az emberek gonoszságát, s rájuk szabadította a sötétséget és a hideget.

A nap eltűnt az égről, a vizek befagytak, s a rablógyilkos számára nem termett többé semmi az elrablott földön. Nagy fázás, éhezés és pusztulás következett ebből az egész emberi világra. Mikor pedig már közeledett erősen az idő, mikor minden emberi életnek el kellett volna pusztulnia a földön, az Úristen odaintette maga mellé kedvenc angyalát, a Világosságot, és ezt mondta neki:

„Eridj le, hű szolgálom, s nézz körül a földön, melyet gonoszága miatt pusztulásra ítélttem. Vizsgálj meg minden embert, asszonyt és gyermeket, s akiben még megtalálod egy csepp kis nyomát a jóságnak, annak gyűjsdál gyertyát a szívében. Én pedig majd az utolsó előtti napon alánézek a földre, s ha csak egy kicsike világosságot is látok rajta, megkönyörülök az emberi világon, s megváltoztatom az ítéletet, amit kiróttam rája.”

Ezt mondta az Úristen, s a Világosság angyala alászállott a földre, hogy teljesítse

a parancsot. A föld sötét volt és hideg. Mint a csillagtalan, zimankós téli éjszaka, olyan. Az emberek tapogatózva jártak az utcákon, s akinek még volt egy darabka száraz, fagyott kenyere, az elbújt vele a pincék mélyére, hogy ne kelljen megossza mással. Egy birkabőr bundáért meggyilkolta apját a fiú, s akinek még tűz égett a kemencéjében, az fegyverrel őrizte szobája melegét a megfagyóktól. Az angyal nagyon-nagyon elszomorodott, hogy hasztalan járta az emberi világot, mert nem talált benne sehol egy fikarcnyi jóságot sem.

Lassanként kiért a városból, s ahogy a dűlőúton haladt fölfele a hegyek irányába, egyszerre csak összetalálkozott a sötétben egy emberrel, aki egy döntött fát vonszolt magával kínlódva. Kíéhezett, sovány ember volt, s csak szakadt rongyok borították a testét, de mégis húzta, vonszolta magával a terhet, bár majdnem összeroskadt a gyöngeségtől.

„Minek kínlódsz ezzel a fával? – kérdezte meg az angyal. – Hiszen ha tüzet gyújtánál belőle magadnak itt, ahol állsz, megmelegedhetnél mellette.”

„Jaj, lelkem, nem tehetem

(folytatás a 8. oldalon)

(folytatás a 7. oldalról)

én azt – felelte az ember. – Asszonyom, s kicsi fiacskám van otthon, kik fagnak meg, s olyan gyöngék már, hogy idáig nem jöhetnének el. Haza kell vigyem nekik ezt a fát, ha bele is pusztulok.”

Az angyal megsajnálta az embert, és segített neki a fával, s mivel az angyaloknak csodálatos nagy erejük van, egyszerre csak odaértek vele a sárból rakott kunyhóhoz, ahol a szegény ember élt. Az ember tüzet rakott a kemenében, s egyszerűen meleg lett tőle a kicsi ház, s míg egy sápadtra éhezett asszony s egy didergő kisfiú odahúzódtak a tűz mellé melegedni, az angyal meggyújtott egy gyertyát az ember szívében, mert jószágot talált abban.

„Édesanyám, éhes vagyok...” – nyöszörögte a gyermek, s az asszony benyúlt a rongyai közé, elővett egy darab száraz kenyeret, letörte az egyik sarkát, s odanyújtotta a gyermeknek.

„Miért nem eszed meg magad a többit? – kérdezte az angyal. – Hiszen magad is olyan éhes vagy, hogy ma holnap meghalsz.”

„Az nem baj, ha én meghalok – felelte az asszony –, csak legyen mit egyék a kicsi fiam.”

S az angyal ott nyomban meggyújtotta a második gyertyát is, és odahelyezte az asszony szívébe.

A gyermek leharapott egy kis darabot a kenyér sarkából, aztán megszólalt:

„Édesanyám, elhozhatom két kis játszótársamat a szomszédból? Ők is éhesek, s nincs tűz a házukban. Megosztanám velük ezt a kis kenyeret, meg a helyet a tűznél!”

Az angyal pedig meggyújtotta a harmadik gyertyát is, és odaadta a kisfiúnak, aki boldogan szaladt ki a gyertyával a sötét éjszakába, hogy fénye mellett odavezesse kis társait a tűzhöz és a kenyérhez.

S pontosan ekkor érkezett el az utolsó előtti nap, és az

Úristen alánézett a földre, s a nagy-nagy sötétségben meglátott három kis pislákoló gyertyalángot. És úgy megörvendett annak, hogy az angyal mégis talált jószágot a földön, ha nem is többet, csak hármát, hogy azon nyomban megszüntette a sötétséget, visszaparancsolta a napot az égre, s megkegyelmezett az emberi világnak.

S azóta minden esztendőnek a vége felé az Úristen emlékeztetni akarja az embereket arra, hogy a gonoszság útja hova vezet, s ezért ősszel a napok rövidülni kezdenek, a sötétség minden este korábban szakad alá, és minden reggel későbbben távozik, hideg támad, és befagnak a vizek, s a sötétség uralma lassan elkezd megfojtani a világot. Mi emberek pedig megijedünk, s eszünkbe jut mindaz a sok rossz, amit elkövettünk az esztendő alatt, és amikor eljön a legrövidebb nap, és a Világosság angyala alászáll közénk jószágot keresni, egyszerre mind

meggyújtjuk a karácsonyfák gyertyáit, hogy az Úristen ha alátékin, fényt lásson a földön, s megbocsássa a bennünk lévő jó miatt a bennünk lévő rosszat.

– Ez a karácsony igazi meséje – fejezte be nagyapánk ott a kandalló mellett azon a régi-régi karácsonyestén –, én pedig azért mondtam el nektek, gyerekek, hogy megjegyezzétek jól, és emlékeztek reá. Mert ez a mi emberi világunk újra építeni kezdi a Bábel tornyát, melyben egyik ember nem értheti meg a másikat, jelszavakból, hamisságokból, elfogultságokból és előítéletekből, s jönni fog hamarosan az irigység is, a rosszindulat, meg a gonoszság, melyek miatt az Úristen újra pusztulásra ítéli majd az embert. Tolvajlás és gyilkosság fog uralkodni a földön, s ha a nyomorúság és a nagy sötétség rátok szakad majd, akarom, hogy emlékezzetek: csak a szívetekben égő gyertya menthet meg egyedül a pusztulástól.

Boromisza Tibor: Mit kerestem a Hortobágyon

(Részlet a szerző kiadatlan könyvéből.)

Téli estéken, amikor a Csönd hercege átvette körülöttem uralmát és én boldogan vallottam magam hívének, elgondolkoztam rajta: hol és milyen jelfát kellene állítani, ami egyben lármafa is volna – minden igaz magyarnak. Legmúltabb emlékoszlopa ősiségünk kutatóinak... Úgy gondoltam, hogy az egyik Hortobágy melléki ős halomba kell beágyazni a hatalmas kopjafát, az irdatlan pusztaságban. Oda kellene vándorolnunk... ott kellene vezekelnünk a múltért, jelenért... és hitet tennünk a jövőöért.

Kárognak a varjak, szűkül a farkas. A bőséges lakomák után jóllakottságra – fizetség. Jön a tél...A pók sötét sarokba húzódik, potroha telten. Elhullott már a légy, zsákmányból kifogyott. Jön a félős kétség – a kárhozató. Itt a tél... Lehullottak a levelek, hullani fog a hó. S piszok, szenny, könny fölé ráhull a tiszta takaró. És mindent eltakar a tél...

Mikor reggelenként ablakom függönyét felhúztam, tündéri kép tárult szemem elé. Az üvegen kristályosodott,

a pára fantasztikus növényzete mintázott. Háttérben pedig ott terült el a valóság. A csárda kertje. Ámde mily átalakulás. Az egyébként igen-igen szerény növényű fák, bokrok és egyéb gizgaz most dús lombzatú hófehér őserdő. Méltó háttére ablakom jégdíszítményének. Táltosok, erdei manók, sűrűség, amelyiknek talaját nagyfantáziájú csipkeshőnyeg borította. Előtte büszkélkedett egy bóbáncskóró zúzmarával ékesítve oly szépségben, hogy a tündérkirálynő is keblére tűzhette volna. A gyöngyházszínű égből rózsaszínű napsugarak villództak.

Szálláskeresőm alkalmával mindig nagy gondom volt rá, hogy ablakom reggeli feltárása képszerű tájat mutasson. Számomra ez a napi jó hangulat forrása volt. Elvont az élet piszkos valóságától, keserűségétől, amik végtére is ugyancsak illúziók.

(folytatás a 9. oldalon)

A megdermedt pusztaságon élők és tetszhalottak fölött, alacsony íveléssel, sápadt pislákolással és hideg közönyvel húzott el a nap... Szinte lopakodott, varázsereje történ. Most vendég ő is. A holdvilág szelíd elnézéssel tekint el vergődése fölött, mint bölcs és őseket tisztelő fiú atyái tiszteletteljes igyekezetén. Olyféle kárlátós vendég most a pusztaságon. Ámde mégis csak az örök bizakodás záloga. Az újra és újra beköszöntő ébredésnek. A megismerések világosságának.

A pusztai irdatlan messzeségei ilyenkor különleges mezben pompáznak. A folyamatos széljárás nem engedi, hogy vastagon feküdjék el itt a hó. Az időnkénti olvadás hólével tölti meg a kisebb-nagyobb mélyedéseket, zsombikos tájakat és ilyenkor úgyszólván az egész pusztát jégpáncél borítja. A szél természetesen kényére-kedvére hordja a porzó havat. Kis és nagy hófúvások keletkeznek, amik kökeményre fagnak. Lovastól elbírják az embert. Ha kisüt a nap, sugarai szikrázva verődnek vissza. Szemképráztató látvány és festői... igen ám, de kint festeni? Nagy és veszedelmes erőpróba. De lehetséges. Testben edzettséget, öltözetben óvatosságot, gyakorlatot igényel.

Nekem megvolt hozzá minden előiskolázottságom. Részben a nagybányai hegyek közti munkálkodásom idején, még régebben a kint lovagló huszárélet, a varasdi síkokon megszaladó bőra jó előtanulmányoknak mutatkozott. Alapjában mégis itt a pusztán tettem érettségit. Képes voltam két-három órát is egy-egy megfigyelőhelyen dolgozni minden káros következmény nélkül. Egy ízben valami városi bizottság szánkázott el mellettem a mátai intézőséghez kiszálltában. Megállottak és mindenáron rá akartak bérni, hogy amúgy is hazamenőben vagyok már... Amikor jó két óra múltán visszakerültek és se szó, se beszéd leugrázva a szánkókról, felcipeltek holmimat jó magammal együtt, belé is nyugodtam. Sikerült akkorra megfognom olyan jelenséget, amit soha többé nem.

Másnap, mint utólag hallottam, Veres tanácsnok érdeklődött telefonon a városból, hogy nem fekszem-e. Már akkor ismét a határban dolgoztam... Akkora makacsság láttára, le is vették rólam a kezüket. Nem volt ez fölös virtuskodás, szükséges akarat volt a munkához. Az akkor festett tanulmányom ma is bő kútforrása további téli megfigyeléseimnek. Egy alaptónusában ködösen kékes táj,

amibe hideg sárga világítással játszik bele a kései téli délután fénye. Nagy, szinte mértani árnyékok vetítődnek az égre és apró jégtükrök veszik át a fények villogását. Mint hullámozó víz a fagyott hófúvás fölött, dögkerék emelkedik keringő varjakkal. Az ezernyi apró és nagy jégfelület pattog, recseg, durrog vékony és dörgő hangon... a rianásoknak egész nagy zenekara játszotta a maga feledhetetlen haláltáncát.

Persze szél nélkül nincsen hortobágyi élet. De hideg sem igazándiban. Ősi cigány igazmondás ez – időálló. Mindent meg lehet azonban szokni jó gúnyában,

jó idegzettel. Mindmegannyi szélnek vagyon valamelyes furfangja. No de a pusztuló szél azonban kifog mind megannyiunkon. Félelmetes. Makacs és idegromcsoló. Ott születik valahol az Északi jeges tenger tájékán. Azután vágyat kap melegebb vidékek után az egy futtában leszalad a Kárpátokig. Ahol is megbotolván, nagymérgesen jól megrázza a fenyvesek üstökét és nagyokat sikongatva a Tisza jegén át, nekiront a pusztaságnak. Egyvégtől akár hét-nyolc napot is száguldozik. Szinte vízszintesen sodorja a tűhegyes hókristályokat. Áthatol ajtóresen-ablakon... Az ember arcát kicserzi, mint a bocskor. Vele jár még ráadásul tizenöt-húszfokos fagy. Akit rossz sorsa ilyenkor útra tesz a pusztaságban, hát Istene legyen, ha céljához elérkezik.

Egy ízben a törzsménestől a csárdáig jó magam is az egyébként félórás szán utat majd egy félnapig tettem meg. Úgy cikk – cakkoztunk a hajtást szél ellen, mint vitorlás a tengeren. Le is botorkáltunk az egyenesből, mert az orrom hegyéig sem láttam a hókristályok rohamában. A törzsménés tanyáján érdekes látnivalóm

akadt. A télen is félszárnyék alatt húzódó ménest, hasuk aljáig befűtötte a hó... A csikósok éppen azon dolgoztak serényen, hogy kilapátolják alóluk a havat. Olyiknak a hasa közepéig ért a fehér takaró. Az állatok edzettségére vall, hogy állják a hideg fürdőt. Igaz hogy hatalmas szőrt, helyesebben, bundát eresztenek. Olyik valóságos őslakónak látszik. Ilyenkor a fölláncolt gépkocsi is leáll és köhög. A repülőgép óvatosan hangárba húzza a csőrét... De bezzeg a locskáknak menni kell, ha mindjárt cigány purdék is esnek az égből. Mennek is.. Természetesen ilyenkor többnyire a szobába voltam fogva napokig. Egy ízben már nem bírtam a négy falat, hát kiruccantam. A Nagy-hídig csak elvergődtem olyatén nekifeküdve a szélnek, mintha úsznék, de aztán egyszerre csak megkapott és úgy repített visszafelé, mint egy szárnya szegyet gúnárt.

Pásztoroktól tudom, hogy olyikat, ha földhöz vágja, hát jó időbe kerül, amíg talpára tud ismét állni a folytonos nyomástól. Ilyetén telt-múlt az idő. Jól ment a dolgom, akárcsak egy tibeti kolostor lakójának. És minekutána elmélkedésre volt bőséges időm, kedves emberemre, Körösi Csomára sokszor gondoltam... Ő az én szememben a magyar céltudatos kitartás követendő példája. De gondoltam egyébre is.

Egyik szép napon korcsolyát kötöttem és Csibi kutyával vágy telve kivonultunk a jégre... Mindketten igen vickádoztunk a sok kilométeres jégpályán, mint akik nem férnek a bőrükbe, elkaptam Csibi farkát s az boldog csaholással vonszolt, mint egy mozdony... amíg... amíglen föl nem buktam egyik zsombékon. Alaposan. Csibi vihagott, de én nem. Lejött a bőr a tenyeremről, a térdemről nadrágostól s miközben hazafelé bandukoltunk elkésve, nyúl ugrott fel szint az orrunk előtt. Ez az utólagos rossz jel Csibiben ádáz indulatokat keltett. Utána eredet, s nagyokat ugorva már-már elkapta a nyulat, amikor hirtelen eltűnt egy alig bebörödzött halászléken. Úgy kellett a farkánál fogva a levegőre ráncigálni. Hiába meredt előtűnk a horizonton a sok fölívagott kútgém mint intő jel, mi elbizakodtunk. Méla akkorként eszembe ötlött az egyébként igen népszerű közmondásnak, ezúttal egyik helyi változata: Nemcsak a számár megy a jégre, ha... ha... Csibi nem vette magára, ámbár jéggé csapzott rajta a szokatlan fürdővíz.

Boromisza Tibor festőművész

(1880–1960)

Maghy Zoltán és Káplár Miklós böszörményi festők társaságában a Hortobágyi Festőkolónia alapítója. Az elmúlt század húszas éveinek végén három esztendőn át Hortobágyon alkot, megörökítve a végtelen pusztának a keleti őshazát idéző szépségeit. Ekkor készülnek a máig megdöbbentő erejű, életnagyságú pásztorportréi is, amelyekből néhányat a nemzeti park látogatóközpontjában láthatunk.

csárda vendégszobájában pedig írt. Boromisza Tibor önéletrajzi írásából Török Katalin szerkesztett könyvet, amely az elmúlt napokban jelent meg Szentendrén.

Nagy érdeklődéssel várjuk a hortobágyi élményeken nyugvó, művelődéstörténetileg és néprajzilag jelentős, nagyobb lélegzetű írásainak – „Három év nyeregben” és „Mit kerestem a Hortobágyon” – mihamarabbi megjelenését.

A pusztában festett, a vén

(gz)

A jószágok karácsonya

Az állattartással kapcsolatos szokások és hiedelmek az őszi termékenységi és betegségező varázslásokhoz, jóslásokhoz és jóvendőlésekhez kötődnek.

Általában karácsonykor jól tartották a jószágokat, s külön szokás volt a nagyjószágok éjszakai etetése és itatása is. Böszörményben a pásztorok között járt a mondás, hogy a jószágokat ellászatok rendszeren, nehogy panaszkodjanak egymásnak. „Karácsony estéjén ló, marha, juh is bög egymásnak valamit. Akkor szólal meg a jószág, milyen gazdája van.” Viszont aznap nem merték megcsutakolni a lovat, nehogy az jövőre beteg legyen.

Dorogon az éjfél miséről hazajöve a jószágot megittatták. Margitán és a Nagykunságban karácsony éjfélnélkor újra megettették és megittatták a marhát, lovat és disznót is, hogy jövőre ne dögöljön a jószág és jobban egyék egész évben. Kunmadarason e napon nem mutogatták másnak a jószágot, nehogy az elpusztuljon, megdögöljön.

Nagyivánban karácsony napján a lovakat piros almáról itatják meg, hogy a következő évben egészségesek legye-

nek. Mellette a marhát és a lovat tojásra léptették, az egészség megővására.

Füreden és Poroszlón karácsony este piros almát tettek egy pohárba és a kútba. Újév napjáig erről kellett az embernek és a józágnak inniuk. Újévkor ebédre megették az almát. Evés alatt arra kellett gondolni, hogy akivel együtt esznek, ha életében valaha is eltévedne, erre visszagondolva hazataláljon.

Karácsony első napján a Hortobágy környéki falvakban a csürhe nem hajtott ki, pedig egész évben kijárt. Ünnepp nap volt ez a kondásnak is.

Margitán, Dorogon és a Nagykunságban fias kukoricával etették karácsonytól kezdve a tyúkokat, hogy jó tojók és szaporítók legyenek.

Karácsony első napja alkalmas arra is, hogy a születendő jószág nemere jósoljanak. Ezt legtöbb helyen újév napjához kapcsolva ismerik. Úgy tartják, ha ezen a napon férfi vagy nő megy a házhoz, a „jószág ahhoz szaporodik”. Azaz, ha férfi, akkor kakas, bikaborjú, méncsikó, kosbárany lesz. Ha pedig nő, akkor kisüsző, kancacsikó, jerkebárany, tyúk szaporulatra lehet számítani.

(gz)

Ökrös nóták

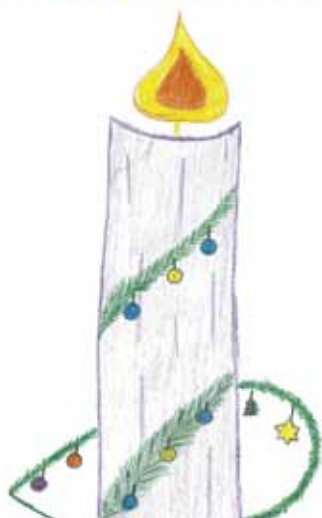
A napokban jelent meg a „Címerünk a magyar szürke” című könyvecske, amelyben nemcsak a szürke marháról olvashatunk, hanem a jószággal kapcsolatos nótákból is. A kiadvány melléklete a Bürkös Zenekar népzenei CD-je. A válogatásban dalok tisztelegnek a híres hortobágyi pásztorok, Simon Antal és Kiss János gulyások emléke előtt.

Megvásárolható Debrecenben a főtéri karácsonyi vásárrban, a Batthyány utcai Szkitia könyvesboltban, Hortobágyon a 20/216-4182-es telefonszámon rendelhető.

KELLEMES
ÜNNEPEKET!

Tárkonyos raguleves

Hozzávalók: 50 dkg pulykamell, 1 fej vörshagyma, 1 l húsleves alap, fél citrom, 2 marék zöldborsó, 10 dkg gomba, 2 szál sárgarépa, 1/2 dl tejszín, 1/2 dl tejföl, friss tárkony, 1/2 dl tárkonyecet

Így készül: Az apróra vágott hagymát olajon megpároljuk, majd a felkockázott pulykahúst a lábasba tesszük, és addig pirítjuk, míg kifehéredik. Ekkor felöntjük a levessel, és hagyjuk főni lefedve kb. 10 percre. Ezt követően hozzáadunk a karikára vágott sárgarépát, és ismét főzzük pár percre. Aztán a felvágott gombát és a borsót is hozzá tesszük. Sózzuk, borsozzuk, hozzáöntjük a tárkonyecetet, és ismét tovább főzzük. Közben egy kis tálkában összekeverjük a tejszínt és a tejfölt, a fél citrom levét és az apróra vágott tárkonyt. Mikor a levesben minden alapanyag megpuhult, és összefőttek az ízek, a tejfölös-tejszínes habarást hozzákeverjük, és már tálalhatjuk is.

Borban sült alma

Hozzávalók: hat darab alma, hat kanál cukor vagy méz, hat kanál vaj, fél liter fehér bor, fahéj, dió.

Így készül: Megtisztítjuk az almákat, a magházakat kivágjuk. Az almákat tűzálló tálba rakjuk és mindegyikre kanalazunk a cukorból vagy mézből. Meghintjük őrölt fahéjjal és a vajból is kanalazunk hozzá. Végül meglocsoljuk borral és előmelegített sütőben félóra alatt készre sütjük. Közben a saját levével locsoljuk, hogy ki ne száradjon. Dióval megszórjuk és tálaljuk.

Rozmaringos csirkemell batyu

Hozzávalók: 60 dkg csirkemell, 16 szelet szeletelt császárszalonna, só, bors, rozmaring ágak, vékony spárga.

Így készül: A szalonnákat megfelelően felvágjuk, enyhén klopfoljuk, sózzuk, borsozzuk. Minden melladarabot betekerünk két-két szalonnaszalagba és szépen átkötjük a csomagokat egy-egy spárgával. Minden csomagra tűzünk egy rozmaringágot, melynek az illata át fogja járni a sültet. Tepsibe tesszük és a sütőben lassan megsütjük.

Angyali mosoly

Hozzávalók: 6 darab tojás, 3/4 pohár cukor, 3 dl brandy, 1 dl rum, 8 dl tej, 4 dl tejszín

Így készül: Először válasszuk szét a tojásokat, a sárgákhoz keverjük hozzá az összes adalékanyagot, majd a felvert tojásfehérjét lassan hozzáadjuk az elegyhez. Tálaláskor egy kevés tejszínhabbal díszítjük.

Hozzávalók: 2 kg ponty, 1,5 dkg só, 4 dkg zselatin, 5 dkg fűszerpaprika, fél kg vörshagyma, fél kg paradicsom, fél kg zöldborsó, 1 kanál paradicsompüré, 1 tojásfehérje.

Így készül: A megtisztított, lefilézett halat megmossuk. A csontokat, fejeket hideg vízben feltesszük főni. Ha felforrt, lehabozzuk, hozzáadjuk a vörshagymaszeleteket, a zöldborsókat, a paradicsom egy részét, valamint a fűszerpaprikát. Jó erős, magyaros hal alaplevet főzünk. A szál-

Magyaros pontykocsonya

kátlanított filéket, belsőségeket (ikrát, tejet) tepsiben, kevés hal alaplé aláöntésével,

puhára főzzük. Ha megfőtt, a filéket – lapátkanállal – fém-tálca alá tesszük. Bőrét – ízlés

szerint – le is húzhatjuk. Amikor kihűlt, felszeleteljük és tálra rendezzük úgy, hogy mellé halbelsőségeket, zöldborsókat, paradicsomszeleteket is helyezünk. Ezután a leszűrt magyaros hal alaplevet zsírtalanítjuk, majd hozzáadjuk literenként a 4-5 dkg hideg vízbe áztatott zselatint. Paradicsompürét (felvert) tojásfehérjével megtisztítjuk a hal alaplevet. Leszűrjük, előhűtjük és kocsonyásodás előtt a tálra rendezett halakra öntjük. Hűtőben dermedtjük.